

İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Cilt / Vol: 6, Sayı/Issue: 7, 2017

Sayfa: 176-201

Received/Geliş: Accepted/Kabul:

[25-10-2017] – [20-11-2017]

Keloğlan Masallarında Geleneğin Yansımaları

Selma ELYILDIRIM

Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü

Assoc. Prof. Dr., Gazi University, Department of English Language and Literature

Orcid ID: 0000-0001-7829-545X

e-mail: selyildirim@gazi.edu.tr

Öz

Türk Masal yazınının en güzel örnekleri arasında yer alan Keloğlan masalları kültüre özgü özelliklerin yansımalarını içerir. Kendine has naifliğiyle Keloğlan ve başından geçen olaylar folklorik motiflerle birlikte okurlara sunulur. Bu çalışmada öncelikle V. Propp tarafından ortaya konan ve masalların evrensel bir yapıya sahip olduğunu gözler önüne seren model ve Greimas tarafından geliştirilen eyleyenler, anlatım ve içerik düzlemleri, anlatı şeması ve göstergebilimsel dörtgen bağlamında 'Keloğlan ile Devler' adlı masaldaki yapı incelenir. İncelemede eyleyenler etrafında gelişen olaylar dikkate alınarak kesitleme yoluyla masalın gelişimi irdelenir. Ayrıca, bu gereçler yoluyla masallardaki geleneksel yapının modern tekniklerle ele alınıp sistematik bir şekilde çözümlenebileceğine dikkat çekilir.

Anahtar Kelimeler: Göstergebilim, Eyleyenler, Masal, Anlatım Düzlemi, İçerik Düzlemi, Göstergebilimsel Dörtgen.

Reflections of Tradition in Kaloghlan Tales

Abstract

Keloğlan tales taking place among the most beautiful examples of the Turkish fairy tale include reflections of cultural peculiarities. Keloğlan with his idiosyncratic naivete and the events he experienced are presented to the readers together with folkloric motifs. In view of the model that was first put forward by V. Propp and showed that tales have a universal structure and also the set of frames, such as actants, narrative and content levels, narrative schema and semiotic square, developed by Greimas, the structure of the tale called 'Keloğlan with Ogres' is examined. Taking into account the events that develop around the actants, the development of the tale is analysed through cross-sectioning. In addition, the attention is drawn to the fact that the traditional structure in tales can be investigated and systematically analysed through modern techniques.

Keywords: Semiotics, Actants, Tale, Narrative Plane, Content Plane, Semiotic Square.

Giriş

Bu çalışma başlangıcı 1915'lere kadar uzanan ve bir grup Rus araştırmacı tarafından yazın yapıtlarının incelenmesinde, benzer türdeki tüm yapıtların temelini oluşturan sistemi belirlemek amacıyla yürütülen biçimbilim ile geçmişi eski çağlara dayanan ve günümüzde A. J. Greimas'ın açıklamalarıyla şekillenen göstergebilim kuramlarına dayanır.

Rus araştırmacılar Şklovski, B. Tomaşevski ve V. Propp çalışmalarında anlatı olgusunu ele almış, kullanılan yazın geleneklerini ve tekrarlanan kalıpları ortaya çıkarmıştır (Yücel, 1999). Bunlardan, yüz Rus masalı üzerinde yaptığı araştırmalar sonucunda masalarda değişmeyen bir yapının varlığını belirleyen Propp'un araştırmaları dikkat çekicidir. İncelemelerinde masalların yorumları, nitelikleri ya da anlamlarına yer vermeyip yapıya odaklanan Propp (2008) elde ettiği bulguları ünlü yapıtı *Masalın Biçimbilimi*'nde bir araya getirir. İncelediği masallardaki yapının özelliklerini ise şu şekilde belirler (Propp, 2008:24-27):

- 1) Kişiler kim olursa olsun ve işlevler nasıl gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin, masalın değişmez, sürekli öğeleri, kişilerin işlevleridir. İşlevler masalın temel oluşturucu bölümleridir.
- 2) Olağanüstü masalın içerdiği işlevlerin sayısı sınırlıdır.
- 3) İşlevlerin dizilişi her zaman aynıdır.
- 4) Bütün olağanüstü masallar yapıları açısından aynı tipe bağlanırlar.

Yapıya ek olarak eylem alanı ve işlevleri de irdeleyen Propp incelediği masalarda yedi eylem alanının temel yapıyı oluşturduğunu belirtir. Bunlar (Propp, 2008:80-81);

- 1) Saldırgan (ya da kötü kişi)
- 2) Bağışçı
- 3) Yardımcı
- 4) Prenses
- 5) Gönderen
- 6) Kahraman
- 7) Düzmece kahraman

Bu eylemler etrafında gerçekleşen otuz bir işlev olduğunu ifade eden Propp'un masaldaki işlev sınıflamasına gelince, bunlar aşağıdaki gibi sıralanır (Propp, 2008:28-65):

- 1) Aileden biri evden uzaklaşır
- 2) Kahraman bir yasakla karşılaşır
- 3) Yasak çiğnenir
- 4) Saldırgan bilgi edinmeye çalışır
- 5) Saldırgan kurbanıyla ilgili bilgi toplar
- 6) Saldırgan kurbanını ya da servetini ele geçirmek için onu aldatmayı dener
- 7) Kurban aldanır ve böylece istemeyerek düşmanına yardım etmiş olur
- 8) Saldırgan aileden birine zarar verir
- 9) Kötülüğün ya da eksikliğin haberi yayılır; bir dilek ya da buyrukla kahramana başvurulur, kahraman gönderilir ya da gider
- 10) Arayıcı kahraman eyleme geçmeyi kabul eder ya da eyleme geçmeye karar verir
- 11) Kahraman evinden ayrılır
- 12) Kahraman büyülü bir nesneyi ya da yardımcıyı edinmesini sağlayan bir sınama, sorgulama, saldırı, vb. ile karşılaşır
- 13) Kahraman ileride kendisine başışta bulunacak kişinin (bağışçının) eylemlerine tepki gösterir
- 14) Büyülü nesne kahramana verilir.
- 15) Kahraman aradığı nesnenin bulunduğu yere ulaştırılır, kendisine kılavuzluk edilir ya da yol gösterilir
- 16) Kahraman ve saldırgan, bir çatışmada karşı karşıya gelir
- 17) Kahraman özel bir işaret edinir

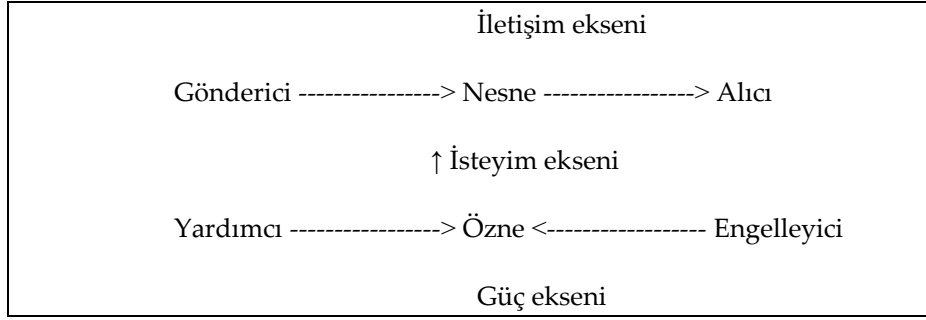

- 18) Saldırgan yenik düşer
- 19) Başlangıçtaki kötülük giderilir ya da eksiklik karşılanır
- 20) Kahraman geri döner
- 21) Kahraman izlenir
- 22) Kahramanın yardımına koşulur
- 23) Kahraman kimliğini gizleyerek kendi evine döner ya da bir başka ülkeye gider
- 24) Düzmece bir kahraman asılsız savlar ileri sürer
- 25) Kahramana güç bir iş önerilir
- 26) Güç iş yerine getirilir
- 27) Kahraman tanınır
- 28) Düzmece kahramanın, saldırgan ya da kötünün gerçek kimliği ortaya çıkar
- 29) Kahraman yeni bir görünüm kazanır
- 30) Düzmece kahraman ya da saldırgan cezalandırılır
- 31) Kahraman evlenir ve tahta çıkar

Bu işlevlerden hepsi değil ama bir bölümü bir masalda geçer; ancak, masalda işlevlerin sırası değişmez. İşlev açısından olmasa da kişiler ve olaylar bakımından değişen bir yapı söz konusudur.

Propp'un açıklamaları 20.yüzyılın ikinci yarısından sonra göstergebilim çalışmaları çerçevesinde yeniden ele alınmış ve geliştirilmiştir. Bu çalışmaları yürüten göstergebilimcilerden biri de A. J. Greimas'tır (Rifat, 2009). Greimas Propp'un belirlediği yedi rolü birbirine karşıt üç çifte indirgeyerek altı eyleyen belirler ve buna *eyleyensel örnekçe* adını verir (Moran, 1988:174). Bu eyleyenler özne-nesne, gönderici-alıcı ve destekleyici-engelleyici çiftlerinden oluşur ve üç eylem eksenine göre değerlendirilir: 1) Gönderici – alıcı karşıtlığından oluşan *iletişim eksenini*, 2) yardımcı – engelleyici karşıtlığına dayanan *güç eksenini* ve 3) özne – nesne karşıtlığının yer aldığı *isteyim eksenini*. Bu eyleyenler arasındaki ilişki şematik olarak aşağıda sunulur (Kıran ve Kıran, 2007:273).

1. Şema Eyleyenler

Bu örnekçede yer alan gönderici bir işi yerine getirmesi için özneyi görevlendirir, bu işten yarar sağlayan ise alıcıdır. Ancak her zaman bir gönderici olmayabilir, bu durumda özne kendisi eyleme geçer. Anlatıda işin yerine getirilmesinde özneye yardım eden yardımcı ya da yardımcıları bulunduğu gibi, öznenin amacına erişmesini istemeyen engelleyici veya engelleyiciler olabilir. Anlatıda özne genellikle başkahraman, obje ise kahramanın elde etmek istediği somut veya soyut varlık, şey ya da kişidir.

Bu arada anlatı sözceleri için de iki tür belirlenmiştir. Bunlardan ilki durum sözcüğü, ikincisi ise edim sözcüğüdür. Durum sözcüğünde bir nitelik ifade edildiğinden durağanlık söz konusuysa, edim sözcüğünde devingenlik bildirildiğinden bir eylem anlatılır. Bu ayrım şu şekilde örneklenebilir: 'Bu saç şekli yüzüne gidiyor' ve 'Bu tren Eskişehir'e gidiyor' sözcüklerinde ilk tümcede "götmek" sözcüğü durum, ikincide de edim belirtir.

Ayrıca, göstergebilimi bir anlam incelemesi olarak görüp bağımsız bir bilim dalına dönüştüren Greimas, göstergebilimsel incelemede kullanılmak üzere üç temel gereç oluşturur. Bunlar iletinin oluşturucu öğeleri olan anlatım ve içerik düzlemleri, anlatı izlencesi ve göstergebilimsel dörtgendir (Kıran ve Kıran, 2006). Anlatım ve içerik düzlemleri objeler arasındaki karşıtlık ve benzerlik bağıntılarından yararlanılarak oluşturulur. Greimas bu bağıntıların eklemleme yerinin, Saussure tarafından birbirinden ayrılan, gösteren ve gösterilen düzlemleri olduğu görüşündedir. Ancak, burada bir noktaya dikkat çeker. O da anlamın kendisini ortaya çıkaran sözcüden önce var olduğudur. Bu yüzden, anlama ulaşmak için gerçekleşme düzlemi yerine, bu düzlemin en son çözümleme objesi olarak değil de, Hjelmslev'in sunduğu iki kavram olan, biçim ve tözün yer aldığı iki düzlem uyarınca, anlatım ve içerik düzlemlerinin incelenmesi gerektiğinin altını çizer.

töz		töz
k,l,z		kız
\		/
Gösteren	↔↔↔↔↔↔↔↔↔↔↔	Gösterilen
Anlatım		İçerik
/		\
biçim		biçim
/k+ı+z/		canlı+çocuk+kadın

2. Şema Anlatım ve İçerik Düzlemleri

Yukarıdaki şemada belirtildiği üzere anlatım gösteren, içerik ise gösterilenle belirtilirken her ikisinin de birer töz ve biçimi vardır. Gösteren olarak belirtilen ses birimlerindeki bir değişiklik sonucu yeni sözcük oluşacağı gibi, /k+ı+z/ yapısındaki /ı/ nın, /a/ ile değişmesinde sözcüğün “kaz” a dönüşmesi gibi, içerikteki bir anlambirimcik değişikliği de /çocuk/ anlam birimciğinin yerine /yetişkin/ kullanıldığında /bayan/ sözcüğünü kullanmak, sözcük değişikliği gerektirecektir (Kıran ve Kıran, 2006:326).

Anlatı şeması çözümlenirken kullanılmak üzere oluşturulmuş temel dönüşüme göre adlandırılan dizimleri gösterir. Dört aşamadan oluşan örnekçenin birinci aşamasında gönderici (G) ile bir özne (Ö=kahraman) arasında gerçekleşen sözleşme ya da eyletim aşamasında bir yaptırma eylemi gerçekleşir. Örneğin, bir kral (G) ülkesinin başına dert olan bir kötülüğü (N1) giderene (Ö1) kızını (N2) vereceğini söyler. İkinci aşamada özne konumundaki kahramanın eylemi gerçekleştirmek için ihtiyaç duyduğu yetenekleri kazanmaya başladığı edinç durumu ortaya çıkar.

Anlatı göstergebiliminde elde edilecek yetenekler kiplik kavramına dayanarak üçe türe ayrılır: 1) yapmak zorunda olmak veya yapmak istemek, 2) yapabilmek (güç anlamında), ve 3) yapmayı bilmek (bilgi anlamında). Yukarıdaki örnekte kahraman ülkenin başına bela olan kötülüğü gidermek ister (istemek), kılıcını kullanarak (güç) ve kötülüğü yok edecek tılsımı (bilgi) öğrenerek yola çıkar. Üçüncü aşamada eylemin, yani edimin yerine getirilmesi aşamasıdır. Bu aşamada kahraman kipsel edinçten yararlanır ve dönüştürücü işlemlerden geçer. Anlatı izlenesine göre, kahraman önüne çıkan bütün engellerle baş edip ikinci aşamada elde ettiği istek, güç ve bilgiyle kötülüğü yok eder. Dördüncü aşamada ise göndericinin kahramanın eylemlerini değerlendirerek ceza ya da ödül

verdiği tanınma ve yaptırım gerçekleşir. Kahraman ülkenin başına bela olan kötülüğü giderince ödül olarak prensesle evlenir.

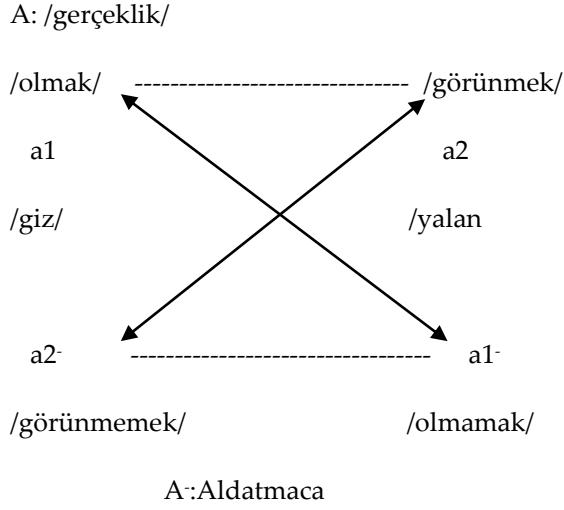
Bu dört aşamanın tümü her anlatıda bulunmayabilir. Örneğin, anlaşma yapılmadan eylemin yerine getirilmesi ya da anlaşma yapılmasına rağmen yaptırım veya tanınmanın yerine getirilmemesi olasıdır (Kıran ve Kıran, 2007:304).

ÖYKÜ	1	2	3	4
Sözleşme ya da eyletim		Edinç	Edim	Tanınma ve yaptırım
	↓			↓
Başlangıç durumu				Bitiş durumu

3. Şema Anlatı Şeması

Son olarak Greimas göstergebilim incelemelerinde kullanılacak göstergebilimsel dörtgeni tanıtır (Kıran ve Kıran, 2007:329). Bu dörtgen üzerinde bütün kavramsal karşıtlıklar arasındaki ilişkiler gösterilir. İlişkiler karşıtlık ($a1 \leftarrow a2$; $a2 \rightarrow a1$), çelişkinlik ($a1 \leftrightarrow a1$; $a2 \leftrightarrow a2$) ve içermeye ($a2 \dots \rightarrow a1$; $a1 \dots \rightarrow a2$) ilişkileriyle açıklanır. Bu soyut ilişkiler aşağıda olmak/görünmek karşıtlığı için sunulmaktadır:

4. Şema Göstergebilimsel dörtgen

Olmak görünmek ilişkisi şu şekilde açıklanabilir. Bir kişi, gerçekten avukat olduğu ve görüntüsüyle (giyindiği cübbe ile) bunu kavramsallaştırdığı zaman $a1 \longleftrightarrow a2$ ilişkisini gösterir. Burada gerçeklik durumu söz konusudur ve olmak ve görünmek göstergebilimsel aralarındaki karşıt ilişkiyle birbirini tamamladığından aralarında ve ... ve bağıntısı bulunmaktadır. Ancak, avukat olmamasına rağmen avukat olduğunu söyleyen bir kişi ise avukat olmadığı gibi avukat gibi de görünmeyebilir. Bu durumda ise $a2- \longleftrightarrow a1-$ ilişkisi bulunur ve kişi çevresindekileri aldatmaktadır (A-).

Bir başka durumda, gerçekten avukat olup ta cübbe giyinmediğinden avukat gibi görünmeyen birinden söz etme durumudur. O zaman $a2- \dots \rightarrow a1$ ilişkisinden ve bu kişinin bir /giz/i olduğundan bahsedilebilir. Son ilişkide ise, kişinin cübbe giyindiği (görünmek) halde gerçekte (oluş) avukat olmaması, /yalan/ söylediği $a1- \dots \rightarrow a2$ durumu göstermektedir.

Amaç

Bu çalışmada Rus biçimcilerinden V. Propp (1928) tarafından ilk olarak ortaya konan ve daha sonra A. J. Greimas tarafından geliştirilen 'eyleyenler' ve işlevleri açısından Türk Halk Masallarının en güzel örneklerinden biri olan 'Keloğlan ve Devler' masalı incelenmektedir. Masalın araştırmacıların belirttiği modern göstergebilimsel yöntemlerle ne şekilde çözümlenebileceği gösterilmektedir. Böylece, Keloğlan masalındaki anlatı kişileri ve eylemleri arasındaki ilişkiler incelenerek Türk halk masallarının eyleyenler ve işlevler bakımından diğer ülke masallarındaki (örneğin, Rus

masalları) yapıyla örtüşüp örtüşmediğini, bir başka deyişle, Türk masal anlatılarında evrensel bir yapının bulunup bulunmadığının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem

Çalışmada Emel İpek tarafından yazılmış *En Güzel Keloğlan Masalları* adlı kitaptan 'Keloğlan ile Devler' adlı uzun bir masal çözümleme için seçilmiştir. Yukarıda tanıtılan model yardımıyla eyleyenler etrafında gelişen olayların anlatı yapısına katkısı ele alınmış ve kesitleme yoluyla masalların gelişimi incelenmiştir. Greimas'ın belirlediği anlatı şeması ve göstergebilimsel dörtgene göre anlatının gelişimi ve anlamın üretimi süreci de çalışmada dikkate alınmıştır.

Öncelikle masalı oluşturan her bir tümce kesitlemede kolaylık sağlaması için aşağıdaki örnekte görüldüğü gibi numara ile kodlanmıştır.

1. Bir varmış bir yokmuş, eski zamanların birinde, bir nine ile oğlu varmış.
2. Kafası kel olduğundan, herkes o oğlana Keloğlan dermiş.
3. Keloğlan, keyfine çok düşkünmüş, sabah erkenden kalkar, akşamlara kadar sinek avlar, fare kovalar, daha güneş batır batmaz, uyuz kediler gibi ocak başına büzülürmüş.
4. İş, güç ne yaparmış, ne de severmiş.
5. Yaşlı annesi, oğlunun bu miskin, bu tembel huyundan çok dertliymiş.

Daha sonra kişi, uzam ve zaman değişikliklerine göre kesitlere ayrılan masaldaki anlatı izlencesi eyleyenler açısından göstergebilimsel olarak çözümlenmiştir.

Çözümleme

Kesitlemede birinci bölümü oluşturan 1. tümce ile 12. tümce arasında anlatının başlangıç ya da girişi yapılır. Bu girişte 'eski zamanların birinde' ifadesiyle zaman, 'bir nine ile oğlu' ile Keloğlan ve anası özne olarak sunulur. Özne 1'i temsil eden Keloğlan'ın tembel, Özne 2 anasının ise yaşlı olduğundan bahsedilir. Özne 2 Özne1'in tembelliğine dayanamaz ve

sopayla kovalar. Özne1’de çok para kazanmadan dönmeye karar verir. Bu kesitte eyleyenlerin dağılımı şöyledir:

Gönderen	Özne	Obje	Gönderilen
Ö2 (Keloğlan’ın anası)	Ö1 (Keloğlan)	Çok para	-

İkinci kesitte Keloğlan yeni bir uzama bir kasabaya gidip iş arar ama bulamaz. Dönmeye karar verir fakat yolda lazım olur diye de kendine bir kılıç yaptırır. Kılıç gücün edinilmesi dolayısıyla da edinci temsil eder. Elinde kılıcıyla yola koyulur. Bunlar 13. tümceden başlayıp 20. tümceye kadar devam eden bölümde olur.

Keloğlan’ın devlerle karşılaştığı başından türlü olayların geçtiği üçüncü kesit altkesitlerden oluşur. Buna göre 1. Altkesitte Keloğlan tekinsiz bir ortamda ‘çok sessiz ve karanlık bir gecede’ esenliksiz bir uzam olan derin bir vadiye iner. Burada birçok devin bir düğün yemeği için bir araya geldiklerini görür. Görüldüğü üzere zaman ve uzam değişir. Bu arada olan biteni daha iyi görmek için biraz daha ilerleyen Keloğlan bir dev (Özne 3) tarafından fark edilir. Bu dev arkadaşlarına (Özne 4) Keloğlan’ı gösterir ve hep birlikte O’nu yemeğe karar verirler. 21’den 45. tümceye kadar devam eden bu altkesitten sonra 2. Altkesit başlar.

İkinci Altkesitte Keloğlan kılıcını göstererek devlere meydan okur. Kılıcının büyümlü bir kılıç olduğu yanılığın kapılan devler korkar ve Keloğlan’ın emirlerini yerine getirmeye başlarlar. 46. tümce ile 80. tümce arasında yer alan bu kesitteki eyleyenlerin dağılımı aşağıdadır:

Gönderen	Özne	Obje	Gönderilen
Ö1 (Keloğlan)	Ö4 (Devler)	Karnını doyurmak için yemek	-

Ayrıca bir dönüşümden söz etmekte olasıdır bu kesit için. Aç olan Keloğlan hem karnını doyurur hem de yiyeceklerden yanına alır. Böylece açlıktan tokluğa bir dönüşüm gözlenir.

Üçüncü Altkesitte Keloğlan devlerin bulunduğu uzamdan ayrılacakken devlerden biri (Özne 5) kılıcına karşılık iki küp altın önerir. Keloğlan başta yanaşmazsa da iki küp altını duyunca razı olur. Keloğlan’ın varsillaşmasında yardımcı rolünü yüklenen Özne 5 altına nasıl ulaşacağını

söyledikten sonra Keloğlan ihtiyacı olan bilgiye ulaşarak edinç kazanır. Sonra kılıcını bırakıp devlerin kendisine dokunmasını önlemek içinde kendisi uzaklaşınca kadar beklemeyip kılıca dokunurlarsa kılıcın zehir saçacağını söyleyerek orayı terk eder. Bu kesit 81 – 108. tümceler arasını kapsar. Eyleyenler ise bu kesitte şöyle şekillenir:

Gönderen	Özne	Objeye	Gönderilen
Ö5 (Yaşlı Dev)	Ö1 (Keloğlan)	Cengir Vadisi'ndeki yakut dolu sandık	-

Dördüncü Altkesitte ihtiyacı olan bilgiyi edinen Keloğlan eyleme geçip Cengir Vadisi'nde yakut sandığı ve altınları bulup ödülüne kavuşurken devler aldatıldıklarını fark ederler. Buna çok öfkelenen devler aralarından üç devi (Özne 6) Keloğlan'ı tutup geri getirmeleri için görevlendirirler. Devlerden ikisi yolda ölürken biri Keloğlan'ın peşinden gitmeye devam eder. Bu kesitin tümce aralığı 109 -120'dir.

Gönderen	Özne	Nesne	Gönderilen
Ö4 (Devler)	Ö6 (Üç dev)	Keloğlan	-

Beşinci Altkesitte ise Keloğlan ormandan geçerken kişileştirilmiş bir tilki (Özne 7) ile karşılaşır. Tilki ile Keloğlan konuşurken üçüncü devin ayak sesleri duyulur. Keloğlan korkarken tilki kendisine yardım edeceğini fakat kendisinin de Keloğlan'dan bir yardım istediğini söyler. Burada yardımcı rolüne bürünen tilkinin bir ulmasıyla yüzlerce tilki ortaya çıkar ve tilkileri gören dev korkusundan ölür. Bu kesit ise 121. tümcede başlayıp 151. tümcede biter.

Altıncı Altkesitte tilkinin isteği dile getirilir. Tilki ilerdeki bir evin avlusunda gördüğü beyaz başlı altın tüylü tavuğu kendisine getirmesini istemektedir Keloğlan'dan. Tilkinin yakut sandığı değil de tavuğu istemesine çok sevinen Keloğlan tilkinin isteğini yerine getirmeyi kabul eder. Aslında yeni bir yan izlencenin başladığı 152. tümceyle 164. tümce arasındaki bu kesitte anlatı şemasına göre eyletim söz konusu iken eyleyenler açısından görev dağılımı da şöyledir:

Gönderen	Özne	Nesne	Gönderilen
Ö7 (Tilki)	Ö1 (Keloğlan)	Altın tüylü tavuk	Tavuğun sahibi

Yedinci Altkesitte Keloğlan tavuğun sahibini bulma istediğindedir ve gerekli bilgiyi edinerek bu kişiyi bulur. Bu yan izlencenin edinç aşamasıdır. 165-166. tümcelerden oluşur.

Sekizinci Altkesitte ise Keloğlan edim aşamasına ulaşır. Tavuğun sahibinin evini bulup konuk olur. Bu arada evin güzel kızı Keloğlan'a ayran getirir ve kızı görünce aklı başından giden Keloğlan tavuğu unutup ev sahibiyile sohbet ederken tilkinin ulumasıyla kendine gelir. Tavuğun sahibinden tavuğu kendisine satmasını isteyen Keloğlan'la Keloğlan'ın yanındaki altın dolu sandığa sahip olmak isteyen tavuğun sahibi arasındaki pazarlık sonucu tavuğu iki kese altına alır ve eylem tamamlanır. Bu altkesit 167. tümceden 214. tümceye kadar uzar.

Dokuzuncu Altkesitte Keloğlan tilkiye tavuğu verir ve anlaşmanın gereğini yerine getirmiş olur. Böylece Keloğlan köyüne tilki de ormana doğru yola koyulur. Bu altkesit ise sadece iki tümceden, 215. tümce ile 216. tümce oluşur. Tilki için başlangıçta ayrı olduğu objeye kavuşma yani $\text{Ö7} \Rightarrow (\text{Ö1} \vee \text{O}) \rightarrow (\text{Ö1} \wedge \text{O})$ gelişimi söz konusudur.

Dördüncü kesitte Keloğlan köyüne bir sandık altınla döner ve pazara gidip öteberi alır. Köydeki herkes artık zengin olan Keloğlan'a kızını vermek ister ama Keloğlan düne kadar kendisini hor gören köylülerinin değil de tavuğun sahibinin kızını ister. Kızın babası da kızını verir ve Keloğlan güzel kız evlenirler. Bir kez daha masalın sonunda başlangıçta yoksul olan Keloğlan'ın varsıllaşması, esenliksiz ortamdan esenliğe kavuşması durumu söz konusudur. 217. Tümceyle 232.tümce arasından yer alan bu kesitteki eyleyenler ise şunlardır:

Gönderen	Özne	Obje	Gönderilen
Ö1 (Keloğlan)	Ö2 (Keloğlan'ın anası)	Tavuğun sahibinin kızı	Tavuğun sahibi

Dönüşümün şeması ise $\text{Ö1} \Rightarrow (\text{Ö1} \vee \text{O}) \rightarrow (\text{Ö1} \wedge \text{O})$ şeklindedir.

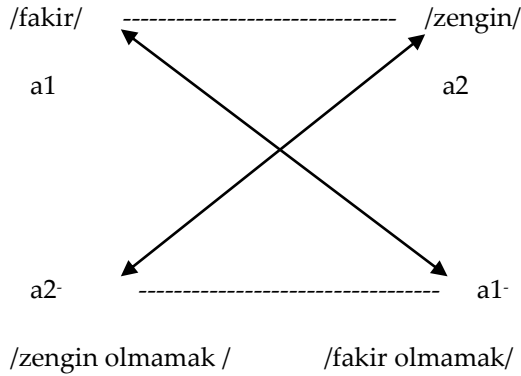
Bu masalda iki kez yinelenen 'pazarlık' bölümleri vardır. Birincisi devler ile Keloğlan ikincisi ise Keloğlan ile tavuğun sahibi arasında geçer.

Genel Değerlendirme

Masalda tekrarlanan ya da diğer ülke masallarıyla benzeşen yönler şöyle sıralanabilir:

1. Masalda yoksul olan Keloğlan'ın dönüşüme uğraması ve fakirlikten varsıllaşmaya ulaşması söz konusudur.

2. İncelenen masalda Keloğlan'ın bir objeye kavuşması gözlenir: görünüşte sihirli kılıç, bu obje ise Keloğlan'ı hedefine ya da zenginliğe götürür.

3. Masalda kişileştirilmiş hayvan yer almaktadır: tilki.

4. Hedefine ulaşmada Keloğlan hem yardımcı hem de engelleyici eyleyenlerle karşılaşır. Bunlar, yardımcı eyleyen olarak tilki ve engelleyiciler olarak devlerdir. Masalda tilkiden yardım alan Keloğlan'ın kendisinin de ona yardımcı olduğu görülür.

5. Masalda Keloğlan güzeller güzeli bir kızla evlenir.

6. Masalın yapısı bakımından bir başka benzerlik ise temel izlencenin yanı sıra bir yan izlencenin bulunmasıdır.

7. Masalda zaman ve uzam bakımından da tekrarlar göze çarpar. Zaman genellikle belirsiz geçmiş zaman ve genel ifadelerle sunulur. Örneğin, 'karanlık bir gecede', 'az sonra', vb. gibi. Uzamın gelişiminde de benzer özellikler gözlenir. Masal Keloğlan'ın yaşadığı yerde başlar. Sonra ise

Keloğlan'ın yola koyulup başka kasabalardan geçmesiyle devam eder. Genellikle uzam esenlikli yerler olmakla birlikte eseniksiz yerlerde bulunma kurtuluş ve aydınlığa kavuşmayla son bulur.

8. Bu çalışmanın en önemli bulgularından biri Propp'un Rus masallarında belirlediği yapıya benzer, tekrarlanan bir yapının Türk Halk masalları için de söz konusu olduğunun gözlenmesidir.

Sonuç

Çalışmada elde edilen bulgular Türk halk masallarının örneklerinden olan Keloğlan masalında eyleyenler ve anlatı izlencesi açısından diğer ülke masallarıyla yakın benzerlikleri ve bu anlamda bir anlatı türü olarak masallarda evrensel bir yapıdan söz etmenin olanaklı olduğunu göstermiştir. Bu bulgular Chomsky'nin ortaya koyduğu 'Evrensel Dilbilgisi' kuramı doğrultusunda sadece dilbilgisi yapılarının değil anlatı yapılarının da evrenselliğinden söz etmenin olası olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Kaynakça / Reference

- Erkman-Akerson, F., *Göstergebilime Giriş*, Multilingual, İstanbul, 2005.
- Kıran, Z. ve Kıran (Eziler), A., *Dilbilime Giriş*, Seçkin Yayıncılık, İstanbul. 2006.
- Kıran, Z. ve Kıran (Eziler), A., *Yazımsal Okuma Süreçleri*, Seçkin Yayıncılık, İstanbul. 2007.
- Moran, B., *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*, Cem Yayınevi, İstanbul, 1988.
- Propp, V. 1928. Masalın Biçimbilimi ve "Olağanüstü Masalların Dönüşümleri". Mehmet Rifat ve Sema Rifat (Çevirenler), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. 2008 (Birinci Baskı).
- Rifat, M., *20. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları: Tarihçe ve Eleştirel Düşünceler*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1998.
- Rifat, M., *20. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları: Temel Metinler*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1998.
- Rifat, M., *Göstergebilimin ABC'si*, Say Yayınları, İstanbul, 2009.
- Yücel, T., *Yapısalcılık*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1999.

Keloğlan ile Devler

1. Bir varmış bir yokmuş, eski zamanların birinde, bir nine ile oğlu varmış.
2. Kafası kel olduğundan, herkes o oğlana Keloğlan dermiş.
3. Keloğlan, keyfine çok düşkünmüş, sabah erkenden kalkar, akşamlara kadar sinek avlar, fare kovalar, daha güneş batır batmaz, uyuz kediler gibi ocak başına büzülürmüş.
4. İş, güç ne yaparmış, ne de severmiş.
5. Yaşlı annesi, oğlunun bu miskin, bu tembel huyundan çok dertliymiş.
6. Birçok kereler, yahut sayısız defalar uyarmış, ama Keloğlan hiç aldırış etmemiş, sineklere avlamaya, tavuklara kışlamaya, dev gibi fareleri de kovalamaya devam etmiş.
7. O kadar tembellik ediyormuş ki, keçileri ile eşeği bile yaylıma götürmemiş, hayvancıklar açlıktan ölmüş.
8. Yaşlı annesi, artık daha fazla dayanamamış, oğlum, uşağım dememiş, almış eline kocaman bir sopa düşmüş peşine.
9. Neresine gelirse pat pat vurmuş.
10. Neredeyse, Keloğlan'ın kafası kırılmış.
11. Keloğlan bakmış ki anasının dayaktan vazgeçeceği yok, acımadan öldürecek, canlı canlı da mezara gömecek. Ardına bile dönüp bakmadan kaçıp gitmiş.
12. Çok para kazanmadan eve dönmeyecekmiş.
13. Az gitmiş, uz gitmiş, gide gide bir kasabaya inmiş.
14. Karnı da çok ama çok acıkmış.
15. Parası da ya azmış yahut hiç yokmuş.
16. Bir kocakarının evine varmış, kapısını vurmuş, ekmek istemiş, yemiş...

17. İş aramış, bulamamış, bir güzel de paylanmış.
18. Geri dönmemeye pek kararlıymış ya, ne olur ne olmaz, dağlarda, ormanlarda lazım olur diye düşünmüş.
19. Bir demirci dükkanına varıp, kendine demir bir kılıç yaptırmış.
20. Takmamış beline, almış eline.
21. O kadar çok yol gitmiş ki, kaç köy, kaç kasaba geçtiğini unutmuş.
22. Çok sessiz ve karanlık bir gecede, bir derin vadiye inmiş.
23. Eli kılıcında gözü sesteymiş.
24. Bir gürültü ile irkilmiş.
25. Kulak kabartmış, çok korkmuş.
26. Bu sesleri daha önce hiç duymamış.
27. İnmiş daha da aşağılara, gördüğü manzara, az kalsın aklını başından alacakmış.
28. Birçok dev, bir arabadaymış.
29. Durmadan konuşuyorlarmış.
30. Meğer devler düğün yemeği pişirmiş.
31. Kocaman kocaman ocakları varmış.
32. Ev büyüklüğündeki kazanların biri indirilip biri bindiriliyormuş.
33. O kadar meraklanmış ki Keloğlan, daha yakından görmek için birkaç adım yürümüş.
34. Her nasılsa devin birisi kendisini görmüş.
35. Demir kılıç yaptırdığına çok sevinmiş.
36. Ama bu kadar dev ile nasıl baş edeceğini düşündükçe, üzülmüş, korkmuş.
37. Korkmakla olmuyormuş, yiğitliği tutmuş.
38. Kendisine bakıp duran dev, çok neşeli bir kahkaha patlatmış, bütün dağları dalgalandırmış.

39. Arkadaşlarına dönmüş, şöyle seslenmiş, "Bulduk, bulduk."
40. Bir dev, "Ne buldun" diye sormuş.
41. Keloğlanı gören dev, ağzından salyalar akıta akıta, "Bir insan" demiş, "bir insan."
42. Başka bir dev, pek iştahlı imiş.
43. "Çoktandır insan eti yememiştik.
44. Ayağımıza kadar geldi.
45. Hep birlikte bir "hey" çekmişler, Keloğlanı yemeğe karar vermişler.
46. Keloğlan, bakmış ki durum ciddi.
47. Kaçsa nereye kaçacak?
48. Dövüşmeye kalkışsa beceremeyecek. "Şunları hele bir korkutayım" diye düşünmüş ve gayet sert bir sesle haykırmış:
49. "Yüreğiniz varsa topunuz birden gelin!"
50. Devler, yedi dağı titreten bir kahkaha atmış.
51. "Acaba şu zavallı çocuk neyine güveniyor" diyen bir dev, Keloğlan'ın yanına çıkmış, demir kılıcı görünce irkilmiş, arkadaşlarına seslenmiş:
52. "Hey dikkatli olun, Miron Padişahı'nın büyülü kılıcına benzeyen bir kılıcı var."
53. Bu sözler üzerine Keloğlan bayağı sevinmiş, hem de yalancı pehlivanlar gibi şov yapmaya, el kol sallamaya başlamış.
54. Bir şeyler daha söylemiş:
55. "Benden hatırlatması devler, acırım size, yazık olur hepinize."
56. Devlerden biri biraz alaycı bir dille, "Çok kabadayılık yapıyorsun yavru insan.
57. Eni konu bir kılıcın var" demiş.

58. Keloğlan kılıcını havaya kaldırıp konuşmuş:
59. “şimdi kılıcımı iki kez sallarsam, hepimiz ölürsünüz. Çünkü zehir saçar.”
60. Çok korkmuş devler.
61. Birkaç adım geri çekilmişler.
62. Birkaç tanesi kaçıp gitmiş, birkaç tanesi korkusundan yerlere yığılmış.
63. Bakmış ki söylediği her söz devler üzerinde büyük etkiler yapıyor, şöyle demiş Keloğlan:
64. “Korkmayın, korkmayın!
65. Eğer dediğimi yaparsanız kılıcımı sallamam.”
66. Bir dev, “Emriniz olur keloğlan.
67. Hemen söyle ne istediğini.
68. Yapmaya hazırız.
69. Bize dokunma yeter ki.
70. Ne olursun, yiğit delikanlı!
71. O kadar çok şişinmiş ki Keloğlan, aç karnını bastıra bastıra emir vermiş devlere:
72. “En güzel yemeklerinizden bana güzel bir sofraya hazırlayın bakalım.
73. Hadi, durmayın daha öyle karşımda pısırik pısırik.
74. Sallarsam kılıcı, sonunuz olur çok acı.”
75. Sevinmiş devler, bir de takla atmışlar kocaman kocaman gövdeleriyle.
76. Titrek titrek konuşmuşlar.
77. “Aman Keloğlan, kılıcı zehirli yiğit oğlan, dokunma bize, hemen sofranı hazırlıyoruz” demişler.
78. Göz açıp yummaya kalmadan mükellef bir sofraya kurulmuş.

79. Karnı çok aç olan keloğlan, sofradaki yemeklerin tümünü yemiş.
80. Biraz da yanına almış öteberilerden.
81. Kalkmış yoluna giderken devlerden biri şöyle demiş:
82. "Ey yiğit, seninle bir pazarlık yapalım mı?"
83. "Ne pazarlığı" diye sormuş Keloğlan.
84. "Şu kılıcını bize satar mısın" demiş dev.
85. Keloğlan ağırdan almış, işi iyice kıymete bindirmiş.
86. "Hoppala... Oldu mu ya şimdi?"
87. Siz taşıyamazsınız ki onu."
88. "Niçin taşıyamayız ki kılıcı?"
89. Biz çok güçlüyüz" diyen bir deve şu karşılığı vermiş:
90. "Üstelik o kadar pahalıdır ki bu, paranız yetmez."
91. Yaşlı dev, "İki küp altına ne dersin Keloğlan" diye sormuş.
92. Bu öneri çok hoşuna gitmiş Keloğlan'ın.
93. "Nerede altınlar" diye sormuş.
94. Çok memnun kalan yaşlı dev:
95. "Biraz ötede, Çengir Vadisi'nin düzlük yerinde" diye tarif etmiş, bir yakut sandık var.
96. Altınlar o sandığın içinde.
97. Bize yasak oralara yaklaşmak.
98. Ama senin için bir sakıncası yok.
99. Git ve al!"
100. Buna akli yatmış Keloğlan'ın, şöyle karşılık vermiş:

101. “Kılıcın ağırlığını azalttım.
102. Özel bir duası var, onu okudum.
103. Fakat zehir saçmasını engellemedim.
104. Kılıcı şuraya bırakıyorum.
105. Ben buradan tamamen uzaklaşınca kadar sakın dokunmayın.
106. Çünkü, kokumu alır almaz zehir kusar, benden hatırlatması.”
107. Devler korkuyla karışık bir duyguyla, “Hay hay emriniz olur Keloğlan, hele yürü git sen” demişler.
108. Kılıcı yere bırakan Keloğlan el sallayarak çekip gitmiş.
109. Çengir Vadisi’ne varan Keloğlan, yakut sandığı bulmuş.
110. Hemen omzuna alıp yola girmiş.
111. Keyfinden de türkü söylemiş.
112. Biz bakalım devlerin haline.
113. Bir zaman sonra, kılıcı yerden almışlar, bir de bakmışlar ki ne zehir saçıyor ne de kesiyor.
114. Kandırıldıklarını anlayan devler, bunu hazmedememiş.
115. Bir insan yavrusunun oyununa gelmenin hırsıyla çileden çıkmışlar.
116. Aralarından üç deve görev vermişler.
117. Tutup Keloğlanı getirmelerini istemişler.
118. Büyük bir intikam duygusu ile Keloğlan’ın peşine düşen devler, gitmiş, gitmiş, ama onu bulamamışlar.
119. Yine devam etmişler, ama biri uçurumdan yuvarlanmış, biri yorgunluktan düşüp ölmüş.
120. Üçüncüsü ise tek başına aramayı sürdürmüş.
121. Keloğlan hâlâ gidermiş.
122. Işlığını da hiç kesmezmiş.

123. Bir ormanlıktan geçerken, bir tilki ile karşılaşmışlar.
124. İkisi de birbirini çok sevmiş.
125. Selamlaşmış, oturup iki laf etmişler.
126. Tam bu sırada oturdukları yer titremeye başlamış.
127. “Eyvah” demiş tilki “neler oluyor?”
128. Hemen, durumu anlamış Keloğlan:
129. “Korkacak bir şey yok, bir dev bize doğru geliyor.”
130. Fakat böyle derken tilkiye güvenirmiş Keloğlan.
131. Yoksa korkudan az kalsın düşüp bayılacaktı.
132. Yer sarsılmaya, havada toz bulutları belirmeye, ağaçlar da sallanmaya başlamış.
133. Dev giderek yaklaşıyor.
134. Keloğlan’ın yüzü gözü sararmış.
135. Tilki, acımış arkadaşına.
136. Biraz önce, erkeklik havaları atmasına zaten inanmamıştı.
137. Moral vermek istemiş:
138. “Buraların kiralı benim Keloğlan, dev tek başına değil ordusuyla gelse para etmez.”
139. Keloğlan sevinç içinde ellerini çırpmış, tilkiyi kulaklarından tutup sevmiş.
140. Tilki hesapsız yardım eder mi?
141. Devin sıcak nefesi alev alev yüzlerini yalamaya başlamış ama, hâlâ tilkide bir hareket yokmuş.
142. Keloğlan titremeye başlamış.

143. “Etme tilki kardeş” demiş, “kurbanın olayım, kurtar beni şu devin elinden.”
144. “Ben seni kurtaracağım ama, sen de bana bir konuda yardımcı olacaksın.
145. Anlaştık, değil mi” demiş tilki.
146. Hiçbir şey düşünemiyormuş Keloğlan.
147. “O iş o kolay, hadi artık ne yapacaksan yap” diye yalvarmış.
148. Tilki, havalara bakmış, etrafı dikizlemiş ve öyle bir ulumuş ki yer gök inlemiş.
149. Bir anda yüzlerce tilki etrafına toplanmış.
150. Bu kadar tilkiyi birarada gören dev, korkusundan olduğu yere yıkılıp ölmüş.
151. Tilki, yeniden ulumuş, yüzlerce tilki kaybolmuş.
152. Keloğlanı bir düşünce almış, “acaba tilki yakut sandığı ister miymiş?”
153. Tilki sitem etmiş, “Hâlâ ne istediğimi sormayacak mısın Keloğlan kardeş?”
154. Mahçup olan Keloğlan kuşkulu kuşkulu karşılık vermiş, “Sıkıntıdan hep unuttum, buyur seni dinliyorum.”
155. Tilki anlatmış meramını:
156. “Şu ilerde bir ev var.
157. Bu evin avlusunda öyle güzel bir tavuk gördüm ki hâlâ unutamıyorum.
158. Bembeyaz başı, altın gibi tüyleri var.
159. Parıl parıl parlıyor.
160. Kırmızı gagalarıyla rüyalarım giriyor.
161. Kaç defadır denedim, yakalayamadım.
162. Kırk günden beri ortalıkta göremiyorum.

163. Ne yap yap,bu tavuğu bana getir!"
164. Tilkinin isteğinin yakut sandık olmamasına çok sevinmiş Keloğlan.
165. "İstedığın buysa olmuş bil" demiş hemen gitmiş.
166. Araya sora,tavuğun sahibini bulmuş Keloğlan.
167. Selam vermiş.
168. Yakut sandığı yere bırakmış.
169. Tavuğun sahibi sormuş, "Nereden gelip nereye gidersin Keloğlan?"
170. "Uzaklardan gelip uzaklara gidiyorum" diye cevap vermiş Keloğlan.
171. Az sonra, çok güzel bir kızın, elindeki ayran tası ile geldiğini görmüş.
172. Çarpılmış, başı dönmüş. Bakakalmış kıza.
173. Ayranı başına dikmiş, üstüne başına dökmüş.
174. "Hah" demiş, "Ben aradığımı bumdum, altın küpü ve şu güzel kız.
175. Daha ne isterim ki" diye düşünmüş, tavuğu söylemeyi unutmuş.
176. Ev sahipleri "Bu sandığın içinde ne var" diye sormuş.
177. Keloğlan "altın var" diye yanıtlamış.
178. Adamın gözleri fal taşı gibi açılmış, bakışları sandıkta kalmış.
179. Mutlaka sahip olmak istemiş.
180. Keloğlan'ın akli fikri kızdaymış.
181. Tilki bekleye bekleye ağaç olmuş, sinirinden ulumuş.
182. Bunu işiten tavuğun sahibi "avucunu yala" diye söylenmiş.
183. "Aaaa... vay be" demiş Keloğlan.

184. “Ne var” diye sormuş adam.
185. “Ne öyle ay, vay deyip durdun?”
186. “Bir ses duydum” demiş Keloğlan, “tilki sesiydi galiba.”
187. Asıl niyetini gizlemiş.
188. Adamın sesi sertleşmiş:
189. “Bıktım usandım bu pis düşmandan.
190. Akşam sabah vurmak için bekliyorum, bir türlü denk getiremiyorum...”
191. “Tavuğun, horozun çok mu” demiş keloğlan.
192. “Hiçbiri umurumda değil” diye konuşmuş adam, yalnız beyaz başlı, kırmızı gagalı, altın tüylü bir tavuğum var ki. Tilkinin yüzünden kümeste ölecek.
193. Görsen hele bir Keloğlan, dünyada bu kadar güzel tavuk yoktur.”
194. “Sat bana” diyen Keloğlan’a şöyle demiş adam:
195. “Olur ama pazarlıksız yumurta bile satılmaz.”
196. Keloğlan, “ne istersin” demiş.
197. Adam “sandıkla değişelim” demiş.
198. Keloğlan, “Çocuk mu kandırıyorsun?
199. Hiçbir sandık altın bir tavuğa verilir mi be adam?”
200. Adam, “Sen özelliklerini biliyor musun tavuğumun? Ezbere konuşma” demiş.
201. Meraklanmış Keloğlan: “Sahi mi, ne özellikleri varmış tavuğunuzun?”
202. “Çok güzel gıdaklar” diye cevap vermiş adam.
203. “Bir kahkaha atmış Keloğlan.
204. “Gıdaklamayan tavuk mu olur?”

205. Adam, "İyi ama benimki güzel gıdaklama yarışmalarında hep birinci gelir, çok para kazandım..."
206. "Bak sen sahiden pek hünerliyim."
207. Bir gıdaklasın da göreyim" demiş Keloğlan.
208. Adam başını sallamış: "Şimdi olmaz."
209. Keloğlan, "Neden olmazmış" demiş.
210. Adam, "tilki pusuda bekliyor, duymadın mı" diye yanıtlamış.
211. "Doğru, peki zaten kümeden çıkaramıyorsun, sat gitsin baha uygun bir fiyata" diye yeniden üstelemiş Keloğlan.
212. Adam bu fikre bayılmış, "öyle ya" demiş içinden "kümeste ölüp gidecek."
213. Çetin bir pazarlık yapmışlar.
214. İki kese altına anlaşmışlar.
215. Tavukla birlikte sandığını da alıp yola koyulan Keloğlan, gidip tilkiyi bulmuş, tavuğu teslim etmiş.
216. Çok teşekkür eden tilki, sevinçli sevinçli ormanlara doğru giderken Keloğlan da yakut sandığı omzunda köyün yolunu tutmuş.
217. Keloğlan'ın bir sandık dolusu altınla geldiğini gören yaşlı anası, çok memnun olmuş, kucaklayıp bağrına basmış.
218. Bir sürü de dualar etmiş.
219. Keloğlan sandığı eve bırakmış.
220. Anasına demiş ki, "Ne istersin ana, söyle de ineyim pazara."
221. Birkaç yiyecek almasını söylemiş anası Keloğlan'a.
222. O da inmiş pazara.
223. Doldurmuş çuvalları erzakla yüklemiş eşeğine.

224. Bütün köylüler şaşırır bu işe.
225. Artık herkes kızını vermek için sıraya girmiştir.
226. Anası da çok sevinmiş ama Keloğlan, "Beni dün fakirken hor görenlerin kızını almayacağım ana, benim gönlüm, kırmızı gagalı, beyaz başlı, altın tüylü tavuğın sahibinin kızında tez hemen istemeye git."
227. Anası, giyinmiş, kuşanmış, araya sora kızın babasını bulmuş.
228. "Keloğlan'ın anasıyım, kızını istemeye geldim" demiştir.
229. Adam kızının böyle zengin birisi tarafından istenmesine öyle sevinmiş ki, hiç naz etmemiş, vermiştir."
230. Hemen süslemiş, allamış pullamış, katmış kızını yaşlı kadının yanına.
231. Bütün köyde herkese parmak ısırtan bir düğünle dünya evine girmiştir Keloğlan.
232. Çok mutlu bir ömür sürmüş karısı ve anasıyla.

